

den ligger for nu. Jeg vil kun sige dette, at det er sørgeligt at denne Tilstand er tilstede, fordi Fædrelandet lider derunder. Naar man hoberer over, at Folkethinget ikke kan udrette Noget, siger jeg: saa kan man ligesaa godt hovere over, at hverken Regjering eller Landsting kan udrette Noget. Der er kun Et, som alle Lovgivningsmagtens Faktorer under den nuværende Tilstand kunde udrette, og det er at forhindre Alt, hvad der er nyttigt for vort Land, men ingen af dem kan ensidigen sætte Noget igjennem, heller ikke to af disse Faktorer kunne sætte noget Nyttigt igjennem, der er altsaa ingen Grund til denne færgene Hovering over Magtesløshed hos Folkethinget, thi den samme Magtesløshed er tilstede hos de to andre Faktorer. Det nytter iøvrigt kun meget lidt at hovere over hinandens Magtesløshed. Det er beklageligt, at der skal kunne hoveres over det gjensidigen, thi Resultatet er dette, at Alt staar stille her, og at mangfoldige Interesser sættes tilside, navnlig ogsaa een Ting, at den Del af Befolkningen, som i Særdeleshed trænger til at faae sin Stilling saavidt muligt forbedret gennem Lovgivningsmagten, vedbliver at lide under disse Tilstande. Og hvad er Følgen deraf? Det er den, at de, der ønske at omstyrte den nuværende Tingenes løvmæssige, jeg kan sige grundlovmæssige Tilstand, kunne meget lettere gjøre Profelyter under den Tilstand, vi nu ere i, end naar Lovgivningsarbejdet gik sin rolige Gang og virkede for dem, der trænge til at hjælpes gennem Lovgivningsmagten. Altsaa, det er Fædrelandet, der lider under det, og der kan komme Farer til at true især vistnok dem, der staa høiest, som have Mest, og fra hvem der er Mest at tage, naar den Tid kommer, at det skal gaa ud paa at tage. Derfor skalde Ingen hovmode sig over Andre. Alle skulle hufte paa, at Grundlovsforandringen er saadan, at den har gjort dem Alle afmægtige, naar de ikke ville søie sig efter hverandre. De Tilstande, som vi nu ere begyndte med her, hvormed ville de ende? De ville ende omtrent ligesom i Irland; det er Noget, man ikke behøver at være meget klartseende for at kunne se. Der er nu disse Afpryglinger; og at høre her i Thinget endogsaa Tale om, at det var Skade, at den og den ikke fik de tilbørlige Prygl der og der, alt dette er Indledning til saadanne Tilstande, og dem synes jeg dog, at enhver Ven af Fædrelandet maatte ønske, at man blev fri for. Derfor var det naturligt, at Alle i Erkendelse af, at de ikke kunne udrette noget Nyttigt uden ved Overenskomst med Andre, gik denne Vej og derimod ikke fortsatte med denne Hovering og denne Opvæltelse af Had gjensidigen. Nei, de, der vandt

ved Grundlovsforandringen i 1866, troede at have vundet Mere, end man vandt; thi de troede, at, da de havde faaet Landstingets Valglov forandret, havde de derved vundet Spillet og kunde nu sætte Folkethinget til Side. Vi Andre, som stode imod dem, vi troede, at vi ved at faae bort af Grundloven de to Paragrafer, som fandtes i Grundloven for Fællesanliggender, nemlig den, hvorefter et Fællesudvalg af Landstinget og Folkethinget, lige talrigt fra begge Thing, skalde afgjøre alle Stridspunkter om Finantsloven, og den, som gav Regjeringen Nødvendighed til selv at kunne afholde Udgifter uden nogen Bevilling, naar Thingene ikke vare tilstede, og med en temmelig løs Henstilling bagefter til det sammentraadte Rigsraad — da disse to Paragrafer bleve fjernede, troede vi, at Landstinget vilde komme til at være maadeholdent lige overfor Folkethinget, fordi Folkethinget havde Førstebehandling af Finantsloven, og at det ikke skalde kunne gjøre noget stærkt Indgreb i Sagerne, naar det ikke havde en fortrinnsvis Afgjørelse af Bevilingslovene. Men vi toge ogsaa feil — det viser Erfaringen; vi troede nemlig ikke, at det var muligt, at der kunde gives provisoriske Finantslove uden i aldeles ekstraordinære Tilfælde, og navnlig ikke, at de skalde kunne gives i saadanne Tilfælde, hvor Regjeringen selv var Herre over at tilveiebringe de Tilstande, som frembragte denne Nødvendighed, det troede vi ikke den Gang; men nu have vi jo set, at vi have taget feil, at vi altsaa heller ikke have vundet det, vi tænkte os i 1866 som en Hæmsko imod den Indflydelse, det forandrede Landsting kunde have faaet ved Grundlovsforandringen. Derfor, da nu Tugen af os har opnaaet, hvad vi den Gang troede, vilde det, naar Videnskaberne tie, og Fornuften hersker, være en fornyet Opfordring for Alle til at se at komme hinanden i Møde, saa at der dog kunde ske noget Nyttigt for vort Land. Jeg skal for Resten nu ikke længere dvæle derved. Den væsentlige Marsag til, at jeg har begjært Ordet, er, at der omkring i Landet har været udbredt den falske, med Sandheden uoverensstemmende Lære, at vi aldeles ikke anvende Noget til vort Forsvarsvæsen. Dette har været berørt af Andre, men jeg har dog villet imødegaa det, fordi man angribes saaledes, at enhver Mand, der ikke vil være med til aldeles yderliggaaende Udgifter til Forsvarsvæsenet, skildres som en Mand, der er ligegyldig for sit Lands Bestaaen. Det er en saadan Skamplet, som man har søgt at kaste paa de Mænd, der have talt for et fornuftigt Forhold mellem vore Udgifter til Forsvarsvæsenet og til andre Statsøiemed, og derfor finder jeg mig,